

ชื่อเรื่อง : การศึกษาลวดลายผ้าห่อคัมภีร์โบราณอีสาน
ผู้วิจัย : นายพิษณุ เข้มพิลา และผู้ช่วยศาสตราจารย์กฤษฎา ศรีธรรมมา
หน่วยงาน/คณะ : สำนักศิลปะและวัฒนธรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
ปีที่ได้รับทุน : ๒๕๕๐

บทคัดย่อ

การศึกษาลวดลายผ้าห่อคัมภีร์โบราณอีสานที่มีในสำนักศิลปวัฒนธรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคามพบว่า ในอดีตชาวพุทธศาสนิกชนชาวอีสานเชื่อว่าการสร้างหนังสือพระธรรมหรือคัมภีร์พระธรรมโบราณ และผ้าห่อคัมภีร์ โบราณเพื่อ ถวายเป็นพุทธบูชาจะได้บุญมากหรืออานิสงส์สูง

ผ้าห่อคัมภีร์โบราณอีสานมีทั้งผ้าไหม ผ้าฝ้าย ซึ่งประดิษฐ์ลวดลายด้วยความประณีตงดงาม ลวดลายผ้าแบ่งเป็น ๘ ประเภท ได้แก่ ลายพืช ลายคน ลายสัตว์ ลายสิ่งของเครื่องใช้ ลายสิ่งก่อสร้าง ลายเรขาคณิต ลายไทย และลายอื่น ๆ แสดงให้เห็นว่าชาวอีสาน มีความผูกพันในสังคมและธรรมชาติอย่างแน่นแฟ้น มีความเชื่อในสิ่งศักดิ์สิทธิ์ ศาสนา มีภูมิปัญญาในการสร้างสรรค์ลวดลายที่ประณีตและสวยงาม

การศึกษาลวดลายผ้าห่อคัมภีร์เหล่านี้แสดงให้เห็นภูมิปัญญาของชาวอีสาน ดังนี้

๑. ภูมิปัญญาด้านคำสอน ลวดลายผ้าห่อคัมภีร์โบราณอีสานแฝงปริศนาธรรม มุ่งสอนให้คนทำความดี ทำนุบำรุงพระศาสนา รักษาศิลปวัฒนธรรม

๒. ภูมิปัญญาด้านความเชื่อ ผ้าห่อคัมภีร์โบราณอีสานสะท้อนให้เห็นความเชื่อและศรัทธา ในพระพุทธศาสนาเชื่อว่าบุญกุศลที่คนได้กระทำจะส่งผลให้ตนและครอบครัวมีความสุข ความเจริญ เมื่อสิ้นชีวิตดวงวิญญาณจะไปสู่สวรรค์

๓. ภูมิปัญญาในการรักษาปัตยกรรมของสังคม การถวายเป็นผ้าห่อคัมภีร์อีสาน และการถวาย หนังสือพระธรรมแด่พระภิกษุสงฆ์ถือว่าเป็นการทำนุบำรุงพระศาสนาให้มีความเจริญรุ่งเรือง อันส่งผลให้ประชาชน และสังคมมีความผาสุกสืบไป

TITLE : The study of the covering cloth design of Isan Bai-Lan
Dharmma text.

RESEARCHER : Mr. Pitsanu Kempila and Assist. Prof. Krisada Sridharma

FACULTY : The office of Art and Culture, Rajabhat Mahasarakham
University.

ACADEMIC YEAR : 2007

Abstract

The study of the covering cloth design of Isan Bai-Lan Dharmma text of Arts and Culture office of Art and Culture, Rajabhat Mahasarakham University revealed that in the former time, the Isan Buddhists believed that creating the Dharmma text covering cloth to worship Buddha is to obtain extreme result of good deed.

The covering cloth of Bai-Lan Dharmma text are silk, cotton with elaborate or exquisite design. The designs are divided into 8 categories such as plant design, human design, animal design, utilities design, constructing design, geometry design, Thai design and other designs which show that Isan people has tight relationship with societies and nature, belief in holy things, religion, wisdom in creating the exquisite and beautiful cloth design.

To study the design of the covering cloth of Bai-Lan Dharmma text revealed the wisdom of Isan people as the followings.

1. The wisdom of teaching, the design of the covering cloth of Bai-Lan Dharmma text hides the riddles of Dharmma. It intends to teach people to do good, enhance religion and reserve art and culture.

2. The wisdom of belief, the design of the covering cloth of Isan Bai-Lan Dharmma reflects belief and faith in Buddhism that merit-making will cause the doer and his family to be happy, prosperity, the soul will be in heaven after death.

3. The wisdom in reservation of social standard, the covering cloth of Isan Bai-Lan Dhamma and offering the text of Dhamma to the monks are to enhance and nourish Buddhism to be prosperous which affect the people and society to be happy forever.

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY